

Emlékeztető

A képzés

Időpontja:	2014. július 24. 10 órától
Helyszíne:	Tégy az emberért! Információs és Továbbképzési Központ (1082 Budapest, Szentkirályi u. 22-24.)
Témák:	Lépjén Be a Nappalimba! – Városi Séta hajléktalan szemmel előadók: Primuszné Sára Réka Menhely Alapítvány, séta szervezése, háttérfeladatok Takács Attila , túravezető, érintett résztvevő Dudás Krisztián túravezető, szociális munkás Az előadások után: Városi Séta a VII. kerületben, végállomás: Kürt utcai Nappali Melegedő kb. 13.30-tól: Kérdések, Kürt utcai intézmény bemutatása, bevont szervezetek akciói Támogató: EGT/Norvég Civil Támogatási Alap
Jelenlévők:	Jelenléti ív szerint

Július 24-én képzésünk fő témája az **Első Kézből a Hajléktalanságról (EKH)** programelem **Városi Sétája** volt.

Primuszné Sára Réka (P.S.R.) a séták háttéréről beszélt. Az EKH programcsomag egyik része a városi séta. Fő cél, hogy összehozzuk azokat a civil és hajléktalan embereket, akik egyébként nem, vagy csak ritkán találkoznának egymással, hogy segítsünk ezek között az emberek között a párbeszéd elindításában/erősítésében.

A Menhely Alapítványnál bő 10-15 éve jelennek meg önkéntesek, akiknek egyesével mutatjuk meg a hajléktalan emberek helyzetét, lehetőségeiket. Az alapítványnál működő **kreatív csoport** munkája során jött a városi séta ötlete, külföldi példát véve alapul. A példát nem akartuk egy az egyben átvenni, hanem ebből alakítottuk ki a magunk sétáját, hogy legyen az érdeklődőknek olyan lehetőségük, ahol nem önkéntes munka keretében, nem is nagyon bevonódva, de mégis kicsit megismerjék a hajléktalan emberek élethelyzetét, és akár provokatív, akár együttérző kérdésekkel bombázzák a túra vezetőit.

A **program kb. 4-5 éve indult**. Fontosnak tartottuk, hogy a hajléktalan tapasztalattal rendelkező ember mellett legyen egy olyan segítő is, akivel együtt vezetik a sétát, és a szakmai oldalt tudja képviselni, hogy az intézményrendszerrel, tágabb összefüggésekről tudjon ismereteket átadni. Fontosnak tartottuk, hogy ezekben a helyzetekben legyen egy olyan háttér az adott szociális munkásnak, hogy többféle hajléktalan életformával találkozzon már, tapasztalt legyen hivatásában. Legyen utcai szociális munkás tapasztalata, valamint irodai munkából származó tapasztalata egyaránt.

A sétákat **jól ismert útvonalakon** vezetjük, a belvárosban. **4 túraútvonallal** rendelkezünk, mindegyik olyan útvonalon viszi az embereket, amit saját tapasztalatból ismernek az emberek. A velejét szeretnénk megmutatni a hajléktalanságnak, ami nem biztos, hogy az utcán járva-keelve

Menhely Alapítvány „A Hajléktalan Emberek Esélyegyenlőségéért” program

E-mail: 3e@menhely.hu * www.menhely.hu - 3E * www.facebook.com/3e.menhely

Mobil: +36 20 318 0394 * Mobil: +36 31 326 3566 * Levelezési cím: 1410 Budapest 7., Postafiók 216.

leesik az embereknek, hogy mit jelent, ha valaki létbizonytalanságban él, nem tudja, hogy másnap hol alszik. Olyan helyekről, amik mellett nap mint nap elmegy, kap egy rálátást arra, hogy egy hajléktalan ember mire használhatja. Az ismert útvonal azért érdekes, mert annak, aki a sétát végigjárta, ha máskor ott újra elmegy, eszébe juthatnak a sétán elhangzottak, s valamelyest az előítéleteit is leépíti.

A sétának **több célja** is van. Az egyik, hogy **érzékenyítse** azokat, akik részt vesznek rajta. A másik, hogy az érintett túravezetőnek legyen egy olyan **jövedelem-lehetősége**, ami egyébként nem biztos, hogy adódik. Fontos továbbá, mert **szociális munkásként** 5-10-15 év hajléktalan-gondozás után rossz esetben el lehet távolodni a mindennapi élménytől, a munka rutinná válik. Őket is **érzékenyíti** a túra. Valamint az is nagyon fontos, hogy kialakul egy **kollegiális viszony** a túra összes résztvevője között.

Nekünk, szociális munkásoknak egyértelműnek tűnő **alapfogalmakat** is tisztázunk a séta során, valamint egyes szolgáltatásokat is megismerhetnek a résztvevők. (Pl. éjszakai szállás, nappali melegedő, intézményrendszer lehetőségei.)

Végezetül a **praktikus** dolgok: általában belvárosban zajlik a séta: nekünk ez azért praktikus, mert itt vannak azok az intézményeink, amiket be szeretnénk mutatni. Ez ad egy olyan lehetőséget, hogy a séta végeztével leüljünk és beszéljünk a témáról, illetve az adott intézményt bemutathassuk.

Nagyjából **2 órára** vannak tervezve ezek az alkalmak és így is vannak meghirdetve. A sétákat nem belépőjeggyel indítjuk, hanem azt az összeget, amik a résztvevők gondolnak, a túra érintett vezetője **adományként** kapja meg. Több túravezető segítségével vezetjük a sétákat, összesen négyen voltak érintett túravezetők az elmúlt évek során, most ketten vannak rendszeresen, és négy szociális munkás dolgozik felváltva a programban. Volt egy pályázati lehetőség a Hajléktalanokért Közalapítványnál, amivel egy év időtartamra minimális támogatást nyertünk a séta lebonyolítására, háttér munkáira, körülményeire.

Elhangzott kérdések:

- **A séta hirdetése** az érdeklődők felé hogy történik?

P.S.R.: Szűk a költségvetésünk, ezért minél kevesebb költséggel, de többféle módon igyekszünk a sétákat meghirdetni. Terjesztjük az önkénteseink között, rendszeresen meghirdetjük facebookon, különböző rendezvényekhez is szoktunk kapcsolódni, amelyek előtt kihasználjuk az ingyenes hirdetési lehetőségeket, illetve magán a rendezvényen is reklámozunk, és a helyszínen is toborzunk résztvevőket plakáttal, szórólappal.

- **A túravezetők kiválasztása** önkéntes vagy képességekhez kötött?

P.S.R.: A jelentkezés önkéntes: nyilván fontos, hogy jól tudjon az illető beszélni, hallható legyen, és a legfontosabb, hogy akarja csinálni. Az ő saját életéről, a hajléktalanságáról is akarjon és tudjon nyíltan beszélni.

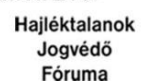
- **A túraútvonal kitalálását** ki végzi?

P.S.R.: Ez közös munka eredménye, együtt találják ki a túravezetők.

Menhely Alapítvány „A Hajléktalan Emberek Esélyegyenlőségéért” program

E-mail: 3e@menhely.hu * www.menhely.hu - 3E * www.facebook.com/3e.menhely

Mobil: +36 20 318 0394 * Mobil: +36 31 326 3566 * Levelezési cím: 1410 Budapest 7., Postafiók 216.

- Milyen létszámmal indulnak a séták?

P.S.R.: Egy-egy séta nagyjából egy osztálylétszámot bír el, ha ennél többen vannak, kevésbé tud személyes maradni. Nem volt még olyan, hogy nem szerveztünk meg egy sétát azért, mert túl kevesen jöttek, hét embernek ugyanúgy megtartjuk, mint 25-nek. Nagyjából max. 25 fő a kényelmes. Ennél több embert már „bekiabálni” is nehéz a túravezetőknek, hiszen az utca zaját is túl kell kiabálni, és vannak olyan helyszínek, ahol nagy tömeggel megállni is nehézkes lenne.

Takács Attila (T.A.) a legrégebbi érintett túravezetők egyike. Élt utcán, szállón, foglalt házban, elég kiterjedt tapasztalatai vannak különböző lakhatási/nem lakhatási helyzetekben. Egy érdekvédő csoport tagja is, ezért nagyon örült a városi sétás megkeresésnek. Nagyon sokszor tapasztalja, hogy a sétán résztvevő civileknek, akik kevés ismerettel rendelkeznek a hajléktalanságról, olyan információkat tudunk elmondani, ami eszükbe sem jut, hogy egy hajléktalan ember számára komoly kihívást jelent, hiszen nekik teljesen természetes (pl. reggel hova megy WC-re, ha nem szeretne a bokorba menni).

A sétán résztvevő emberek a séta végére nagyon érdeklődőek lesznek. Volt olyan séta, amin az egyik résztvevő kicsit ellenséges felfogást képviselt a hajléktalanokkal szemben, a séta végére a nézetei alapvetően nem változtak meg, de jelentősen visszavett az ellenséges beállítódásból. A séták alatt T.A. keverni szokta a személyes élményeit/tapasztalatait és a politikát. Az érdekvédő csoportban sokat politizálnak, óhatatlan, hogy ezt ne keverje bele, de igyekszik a sétákon visszafogott lenni. Ahol lehet, elmondja azt is, hogy milyen megoldások lehetnének szerinte az adott helyzetre.

Sokszor nagyon érdekes az emberek reakciója: jönnek különböző megoldási ötletekkel. Jó látni, hogy mennyi gondolatot tudunk ébreszteni a résztvevők fejében. A civilek nagy része különösen érdeklődik a személyes sors iránt. Ez egyrészt nem baj, másrészt T.A. szerint ez nem egy releváns kérdés. Nem ez a lényeg, hanem az, hogy tud ebből kijutni. De erre nem mindig vannak válaszok.

A sétán velük tartó emberek nagyobbik része alpból is szociálisan érzékeny. Általában nem ellenséges nézőpontból áll a kérdéshez. Van, hogy annak is tudunk új dolgokat mondani, akik maguk is ismerik valamennyire a közeget. A rendszerről, valamint a hajléktalanság megéléséről is.

Dudás Krisztián (D.K.) szociális munkás, évek óta túravezető, egyike a legrégebbieknek. Egy munkatársunk koppenhágai tanulmányúton látott hasonlót és gondolta, hogy érdemes lenne megvalósítani nálunk is.

A sétának van egy fejlődéstörténete is: először belvárosi sétának indult, ekkor még intézményt nem is mutattunk. A Deák térről indult, ott is végződött. Amivel mostanra kiegészült: egy-egy **intézményünket megmutatjuk** a résztvevőknek; ez is nagyon izgalmas, életszagú, hogy egy hajléktalan-ellátó intézményt is megnézznek. Számunkra pedig azért hasznos, mert többször hirdettünk nyílt napot intézménylátogatásra, és az a tapasztalat, hogy ezekre az alkalmakra senki nem jön. Egész nap készenlétben várjuk az érdeklődőket – hiába. Ehhez képest, ha egy túra végén mutatjuk be az intézményt, érdeklődnek a résztvevők az intézmény iránt is.

Neki, **mint szociális munkásnak mit jelent** a séta?

Egyrészt „**retró** dolog” sétálni a városban – ez szinte múlt századi tevékenység, hiszen annyira felgyorsult a világ, hogy erre nem nagyon jut idő manapság. Ez egy-két évtizeddel ezelőtt nem volt természetes, régen akár programként is elmentek sétálni az emberek, ma ez nem divat. V., VII., VIII., IX. kerület – itt tartunk sétákat, utóbbi a legújabb, ez azért érdekes, mert aki tartja, annak az egész élete abban a kerületben játszódtott, így a saját életterét mutatja be.

A másik a **szupervízió**: gyakran a séta résztvevőitől olyan kérdéseket kapunk, ami elgondolkodtató. Olyan evidenciákra kérdeznak rá, ami nekik eszükbe sem jut, és ez a szupervízor feladata is, hogy a vakfoltokat megpiszkálja. (Pl. Kürt utcai nappali intézményünkben kétszer lehet mosni egy héten, ezt volt, hogy megkérdezték, hogy miért? Ilyenkor D.K. zavarba jön.) Ilyen jellegű kérdéseket kapunk mindannyian, amiből mi is tudunk tanulni, fejlődni.

Ami nehéz feladat: jó lenne a séta során **apolitikusnak** lenni, hiszen a résztvevőket nem biztos, hogy érdekli a politika, viszont nagyon nehéz apolitikusan beszélni erről a témáról, főleg, hogy a fővárosban ez egy nagyon kemény várospolitikai kérdéssé is vált az utóbbi években. Sokszor kapunk politikai kérdéseket a résztvevőktől is.

Gyakran vannak **újságírók** is a túrán, ilyenkor is nagyon át kell gondolni a mondandót. Voltak **hallgatók**, volt, hogy külföldi diákok tolmáccsal, de nagyon gyakori, hogy szociális szférában tanulmányokat folytatók vesznek részt a sétán. Volt, ahol **érintett** is részt vett a túrán kíváncsiságból, illetve ami nehézség volt: **provokatív sétatársak** is vannak időnként, ezeket a helyzeteket nem mindig könnyű kezelni.

A **fő túravezető** D.K. szerint mindig **az érintett**. A szociális munkásé inkább egy mellérendelt, asszisztensi szerepkör, igyekszik minél nagyobb teret engedni az érintett túravezetőnek.

A séta eredménye lehet még a jövő adományozók, leendő önkéntesek toborzása, de az is nagy eredmény, ha akár radikálisan, akár egy picit is tudjuk a meglévő véleményt formálni. Nagyon gyakran ezeken a sétákon szinte először kommunikál egymással a civil és a hajléktalan ember.

Az előadások után a képzésen résztvevők saját maguk is **személyes élményeket** gyűjthettek a **Városi Sétáról**. A Szentkirályi utcából közösen indultunk a Blaha Lujza tér felé, majd több állomás után a Menhely Alapítvány Kürt utcai intézményében ért véget a séta. A séta közben és végén feltehették kérdéseiket a túravezetőknél.

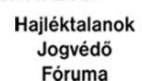
A **Kürt utcai intézményben** tovább **folytatódott a beszélgetés**, amelyet végül az **intézmény bemutatása** zárt. Szóba kerültek olyan témák is a hajléktalanság kapcsán, mint pl. a hajléktalan emberek önálló életvitelre való képessége, a reális lakhatási lehetőségek ma Magyarországon, az emberek bizalmának megnyerése, valamint a személyes ismeretség (civilék és hajléktalan emberek között) fontossága.

A **Fedél Nélkül terjesztéséről** is szó esett, mint munkalehetőségről, ennek **vidéki megvalósításáról**, az eddigi tapasztalatokról; a váci és a szegedi szervezetek képviselői érdeklődtek ennek mikéntjéről.

Menhely Alapítvány „A Hajléktalan Emberek Esélyegyenlőségéért” program

E-mail: 3e@menhely.hu * www.menhely.hu - 3E * www.facebook.com/3e.menhely

Mobil: +36 20 318 0394 * Mobil: +36 31 326 3566 * Levelezési cím: 1410 Budapest 7., Postafiók 216.

Kepe Róbert (Fedél Nélkül újság koordinátora, EKH program szakmai vezetője, K.R.) a beszélgetés során elmondta, hogy az utcalapot kb. 300-350 fő terjeszti egy évben összesen, 150-200 fő között van azok száma, aki napról napra terjesztenek, van, aki 16 éve. De a terjesztők átlagosan kb. 3-4 évig szoktak az utcalap árusításából megélni. Több mint 20 vidéki városban lehet találkozni a lappal, ma már minden 5. lapot vidéken adják el. Sok helyen a terjesztő direkt kapcsolatban van a budapesti szerkesztőséggel, de van, ahol szociális munkás segítségével tartják a kapcsolatot. Teljesen ismeretlen embernek, anélkül, hogy egyszer is látták volna, vagy nem áll mögötte egy szociális munkás, aki segíti a terjesztésben, nem küldenek lapot. A szerkesztőség tagjai nagyon **nyitottak mindenféle megoldásra**, hogy további **vidéki kapcsolatok jöjjenek létre**.

A „koszos újság” - elveszem-nem veszem el a terjesztőtől – Budapest-centrikus probléma: sajnos az újsághoz az elmúlt 20 év alatt nagyon hozzátapadt a koldulás szó, mert az első 10 évben nem nagyon volt erőltetve a terjesztőkkel a rendszeres kapcsolattartás, bárki terjeszthetett bárhogy, nem volt szabályozás, ingyen volt az újság is. Budapesten az FN-fejléctet ma is sokan koldulásra használják. Viszont egy koldusból sosem lesz terjesztő, mert megvannak a szokásai, amiket nem fog megváltoztatni. A Fedél Nélkül szerkesztőség tagjai **a terjesztőktől munkavégzést várnak el**, azt, hogy be tudja az illető osztani a pénzét, hogy másnap lapot tudjon venni. Éppen ezért az új terjesztő első jelentkezéskor nem kap rögtön lapot, hanem időpontot egyeztetnek vele egy felvételi beszélgetésre, addig ki kell találnia a terjesztés helyszínét és össze kell gyűjtenie 350 Ft kezdőtőkét.

T.A. az elmondottakhoz hozzátette: ő csak javasolni tudja a lapterjesztést; az ő életében is volt olyan időszak, amikor ebből élt. A hajléktalanság nyílt felvállalását jelenti az utcalap terjesztése – ezt kell végig gondolnia annak, aki terjeszteni akar. Viszont a lap nagy segítség lehet a kapcsolati tőke kialakításában is.

Végül szóba kerültek a **szervezetek akciói**. A szervezetekkel kötött együttműködési megállapodás mellékleteként kellene minden szervezettel megállapodni valamilyen akcióban. Ezek az akciók sokfélék lehetnek, s már korábbi alkalommal is volt szó róluk: néhány ötletet/szolgáltatást kínálunk mi magunk (pl. rendhagyó osztályfőnöki óra, közös fa ültetés/takarítás/szemétszedés valahol közterületen, az ideai hajléktalanok éjszakáján az adott szervezet programját kibővíthetik egy Élő Könyvtárral). Azonban ezeken túl bármi más ötletre is nyitottak vagyunk, amihez szervezési segítséget tudunk adni, valamint 130 000 Ft-tal tudjuk támogatni a norvég program keretén belül ezeket a programokat.